

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 3. novembra 1880.

O b s e g: Našim ljudem, ki se v Bosno preseliti hočejo. — Mastne poti pa puste njive. — Kako da gospodar telice dobí namesti junčkov. — Kako orehe sveže (frišne) ohraniti. — Jež. — Postava zoper umetna vina. — O veteran-skih društvih. — Protestantizem in škof Hren. (Dalje.) — Nekaterih današnjih narodov ženitovanjski običaji. — Poštena nemška beseda. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Našim ljudem, ki se v Bosno preseliti hočejo.

Ko so nedavno časniki razglasili pogoje, po katerih se kmetovalcem ponuja naselitev v Bosni in Hercegovini, so začeli nekateri naši kmetje, ki domá težko izhajajo, premišljevati, ali ne bi jim kazalo, domovino svojo zapustiti in preseliti se v Bosno ali Hercegovino, ki jim ste bližji kakor severna Amerika, katera je dozdej najbolj bila pribežališče izseljencem, pa tudi zato nekako bolj domači, ker jezik hrvatsko-srbski, ki se ondi govori, je našemu slovenskemu jeziku zeló podoben.

Pogostoma zato od kmetov dohajajo „Novicam“ vprašanja: kam naj bi se obrnili, da se zagotovijo onih dobrot, ki se obetajo naselnikom, da ne gredó slepe miši loviti v čisto neznano deželo.

Čeravno „Novice“ mislijo, da bi varnejše bilo s preselitvijo potrpeti še tako dolgo, dokler niste Bosna in Hercegovina priznani za popolno avstrijski deželi in popolno urejeni po avstrijski upravi, smo vendar se obrnili na Dunaj in ondi prosili pojasnila o tem: kaj naj bi storili taki kmetje, ki samci ali z rodovino svojo nameravajo preseliti se v Bosno ali Hercegovino, da ne pridejo s preselitvijo v nobeno zadrego v tuji deželi?

Na to vprašanje smo iz popolno zanesljivega vira dobili sledeči odgovor:

Kdor želi preseliti se v Bosno ali Hercegovino, naj naredi s pismom prošnjo na oni oddelek c. kr. skupnega ministerstva na Dunaji, ki ima bosniške zadeve v svojih rokah; адреса v nemškem jeziku naj se glasi tako-le: „An das hohe k. k. gemeinsame Ministerium in Angelegenheiten von Bosnien und Hercegovina in Wien“. V pismu naj prosilec razloži: kaj je, samec ali z rodovino, od kod; spričalo župana in župnika naj dokaže, da prosilec je pošten človek, — dalje mora prosilec tudi to z verjetnim spričalom dokazati, da ima vsaj toliko premoženja, da si za more semena za setev in za to potrebnega orodja kupiti, pa do prihodnje žetve sebe in rodovino svojo preživiti. Pismo s temi prilogami se, kakor gori rečeno, pošlje ministerstvu na Dunaj, in čaka naj se rešitve. Prosilci naj s tako narejenim pismom ministerstvo prosijo, da jim brez plačila dá v Bosni zemljišča (grunta), pa

tudi potrebnega lesa za stavbo poslopja in kake polajšave za preselitev od doma v Bosno.

Pričakovati se sme, da bode sl. ministerstvo tako narejeno prošnjo ugodno rešilo.

Mastne poti pa puste njive.

Ljubi možje na kmetih! ali vam ne zazvonijo po ušesih te besede, ko greste po deželi okoli iz vasi v vas?

In kolikrat smo vam uže na srce govorili: skrbite za gnoj, ki je duša kmetijstvu, al vsi dobri nauki so še večidel glas vpijočega v puščavi. Da bi jaz župan ali župnik bil na kmetih — je modro rekel nek domoljub — ne dal bi miru, da v srenji in v fari imajo vsi kmetje taka gnojnišča, kakor so potrebna, da kmetovalec njivam napravi potrebnega živeža. Ali ni sramota za celo občino ali faro, da so gnojne jame še zmerom bele vrane in da najboljši in najbolj rodovni gnojni deli se po potih razlivajo in pogublajo — na škodo poljskim pridelkom in na škodo zdravju ljudi in živine! Kdo bi mislil, da imajo ti ljudje toliko gnoja, da ne vedó kam ž njim, a vendar le vseskozi tožijo, da jim ga na vseh stranéh primanjkuje.

Pisatelj tega je govoril enega dne zastran prevelike potrate gnoja z nekim kmetom. In dragi moj starček mi je po navadi staro pesmico pel, da mu vedno gnoja primanjkuje, in je pravil, da mu ga bo prihodnjič še bolj primanjkovalo, zato ker letos ni dovelj krme nakosil. I, kako bi vam gnoja ne manjkalo, ker ga pustite iz dvorišča in gnojnišča po ulicah razcejati se! Ali bi ne bilo bolje, če bi si gnojno jamo napravili, kamor bi se najboljši gnoj stekal, namesti da se po vasi razgubljuje! — „Gospod! ne zamerite, naša jama je dobra“ — mu vaščan v besedo seže. „Bog pomagaj tej dobroti! — Kup praznega gnoja leži sèm ter tjà po dvorišču raztresen, največ ga leži pod kapom, da ga kapnica vedno izpira. Pri vsakem še tako pohlevnem dežji se veliko najmočnejega gnoja pogubi. Ljubi moj prijatelj, če hočete, da vam ne bo gnoja primanjkovalo, morate ž njim vse drugače ravnati. Gnojnišče mora spod kapa priti, globokeje ga morate skopati, da bo jami podobno, in jo z luknjo previditi, skoz katero se bo gnojnica v jamo ocejala. Če tako jama napravite, boste imeli obilo in prav dobrega gnoja!“ — „Prav imate gospod! taka jama bi res ne bila za gnoj slaba, al — stroški, stroški!“ — „Oče, ne bojte se stroškov, — v enem letu vam bodo povrnjeni, pri sedanjí napravi vam